

Raadsvragen

Partij	Vraag	Antwoord	Opmerking Haskoning	Kolom1
D66	Wat is in figuur 3.2 (de WAT-kaart) het verschil tussen blauw en geel? In beide gevallen gaat het om een tussenoplossing.	Geel staat voor een gebied waar een hybride oplossing de voorkeursoplossing is voor de komende 10 jaar. Blauw staat voor een hybride oplossing met ook al mogelijkheid voor de overgang naar een all-electric oplossing. Dit laatste is echter van de legenda afgevallen en zal worden aangepast.	legenda WAT-Kaart aangepast	
D66	Bedrijventerreinen zijn niet opgenomen in het Warmteprogramma. De gebouwwarmte van bedrijven is wel onderdeel van het Warmteprogramma. Proceswarmte niet. Is er informatie over de isolatieopgave van de kantoren en bedrijven in Hattem?	Het meenemen van bedrijventerreinen is in principe geen onderdeel van de opdracht van Haskoning. Naar aanleiding van de raadsvragen, gesteld tijdens de sessie over het warmteprogramma van november 2025, is wel besloten bedrijventerrein apart te benoemen in het warmteprogramma (zie 3.4). Wat betreft de proceswarmte omvat het proces richting het warmteprogramma geen verdiepende technische analyse, maar baseert zich op de reeds bestaande informatie uit o.a. de bronnenanalyse. Deze gaat uit van de PBL Startanalyse en hier wordt voor gebouwwarmte van bedrijfspanden een inschatting gemaakt o.b.v. kengetallen per bedrijfssector. Aanvullende informatie over zowel het daadwerkelijk aardgasverbruik alswel de isolatieopgave is daarmee beperkt. Deze zou de gemeente bij bedrijven en kantoren zelf dienen uit te vragen.		
D66	Er is al veel regelgeving voor kantoren om te verduurzamen, welke rol heeft de gemeente hierin?	Er is geen formele rol voor gemeenten. Gemeenten zouden wel een stimulerende rol kunnen spelen indien gewenst		
D66	Wat is de planning van de gebiedsgerichte aanpak voor de komende 10 jaar? Hoe sluit deze aan op de WANNEER-kaart?	De WANNEER-kaart geeft inzicht in de verwachte implementatie van voorkeurswarmteoplossingen per CBS-buurt voor de komende 10 jaren. De gebiedsgerichte aanpak betreft de rol van de gemeente en en acties die de gemeente de komende jaren oppakt of doorzet om deze implementatie mede mogelijk te maken.		
D66	Hoeveel gebouwen moeten er per buurt geïsoleerd worden om over te kunnen stappen op het toekomstige energie systeem? Om hoeveel labelsprongen gaat het gemiddeld per buurt?	Dit hangt af van het type warmteoplossing (eindoplossing of tussenoplossing) Voor een all-electric warmteoplossing wordt doorgaans uitgegaan van minimaal label B. Voor een hybride warmtepomp is label D vaak al afdoende. Zie 3.4 voor de uitwerking per buurt met daarin ook de verdeling van labels per buurt.		
D66	De tijdlijn in figuur 3.4 (de WANNEER-kaart) komt niet overeen met de tijdlijnen beschreven onder de specifieke buurten. Voorbeeld Villapark: in kaart staat vanaf 2030, onder de tekst staat 2026 al gefaseerde overstap en isolatie. Wat geeft de WANNEER-kaart precies weer? Start met buurtenergieplan	De WANNEER-kaart laat de implementatie zien van een nieuwe warmteoplossing per buurt. Hier zit enige nuance in omdat niet iedere woning op hetzelfde moment de overstap kan maken en de kaart enkel op buurt niveau inzicht geeft. De tijdlijnen omschrijven de Voor Villapark geldt dat de isolatieopgave vrij groot is (63% label D of lager). Daarmee voorzien we dat grotendeel van de buurt de komende vijf jaar niet toekomt aan het maken van de overstap in de komende vijf jaar. Desalniettemin kan vanaf 2026 wel gestart worden met de het verdere isoleren en aardgasvrij ready maken van de woningen. 20% van de woningen lijkt wel gereed voor het maken van de overstap binnen vijf jaar. Vandaar dat de WANNEER-kaart en de tijdlijn per specifieke buurt niet altijd overeen komen.		

<p>D66</p> <p>Wanneer een hele buurt overgaat op individuele warmtepompen, dan stijgt het geluidsniveau in die buurt en kan een groot effect hebben op de ruimtelijke kwaliteit. Klopt het dat dit vanuit het Warmteprogramma geen aanzienlijk milieueffect is dat met een plan-MER beoordeeld moet worden? Zo ja, hoe is dit juridisch onderbouwd?</p>	<p>Omgevingsbesluit, geldt een zogeheten 'mer(beoordelings)plicht'. Projecten in bijlage V van het Omgevingsbesluit zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - B4 Diepboringen, voor o.a. geothermische boringen: Relevant bij de inzet van geothermie als warmtebron. - C1 Thermische centrales en andere verbrandingsinstallaties voor de productie van elektriciteit, stoom of warm water. Mogelijk relevant bij het gebruik van hulp-/bijstookwarmtecentrales. - J9 Buisleidingen voor (o.a.) het transport van stoom of warm water: Leidingen van een warmtenet vallen onder deze mer-categorie. - K1 Werkzaamheden voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater: Relevant bij open Warmtekoudeopslag (WKO) en OBES. - L2 Installaties voor de verwijdering van niet-gevaarlijke afvalstoffen: Relevant bij de inzet van biomassa-centrales als warmtebron. <p>Wat kaderstellend precies is, is 'grijs' gebied en enigszins gevoelig voor interpretatie. Over het algemeen wordt gesteld; als het plan of programma piketpaaltjes slaat voor bovengenoemde projecten, als het richting/kaders geeft voor de toekomst of als er keuzes worden gemaakt, dan is sprake van kaderstelling. Puur indicatieve plannen zijn niet kaderstellend.</p> <p>Wetgeving bepaalt dat het geluid van een warmtepomp op vol vermogen maximaal 40 dB mag zijn op de erfrens. Onderzoek (Peutz, 2025) laat zien dat de geluidsnorm kan worden overschreden bij onjuiste plaatsing van warmtepompen en bijbehorende buitenunits. Er zijn meerdere manieren om het geluidsniveau te beperken, waardoor de norm niet wordt overschreden. In de praktijk wordt dit echter niet altijd gedaan; gebouw-eigenaren houden niet altijd rekening met geluidhinder wanneer ze een warmtepomp installeren.</p> <p>Wel kan het nodig zijn om een mer-beoordeling op te stellen als het type project waar het plan of programma betrekking op heeft, niet in bijlage V van het Omgevingsbesluit staan, maar er wél milieurisico's worden verwacht, bijvoorbeeld als het gaat om geluidshinder bij warmtepompen. Installaties voor warmtepompen staan niet in de bovengenoemde lijst en dus niet in bijlage V van het Omgevingsbesluit. Daarmee zijn is dit type project in principe niet mer(beoordelings)plichtig.</p>
<p>D66</p> <p>Het Warmteprogramma licht toe wat de aanwijsbevoegdheid is, maar niet wat de reden is om deze wel of niet in te zetten. Wat is de reden dat de aanwijsbevoegdheid geen onderdeel is van dit Warmteprogramma?</p>	<p>Het inzetten van de aanwijsbevoegdheid houdt in dat er een einddatum voor de levering van aardgas voor 2050 in werking wordt gesteld. Dit kan een logisch instrument zijn voor een grootschalige collectieve warmteoplossing, waar een minimale aansluiting nodig is om de betaalbaarheid voor ieder die aansluit te behalen. Voor een all-electric oplossing is het ook mogelijk om dit instrument in te zetten. Omdat er in Hattem voor nu geen grootschalige collectieve warmteoplossing in beeld is, zou dit enkel ingezet kunnen worden voor een buurt waar een all-electric eindoplossing in zicht is. Echter is er sprake van netcongestie waardoor het niet altijd te garanderen is, dat een gehele buurt de overstap kan maken. Daarnaast is de lijn van het warmteprogramma om ruimte te bieden voor het eigen tempo van inwoners en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners om over te gaan. Tot slot vraagt de inzet van de aanwijsbevoegdheid ook personele inzet, expertise en mogelijk financiële middelen. Dit is momenteel beperkt binnen de gemeentelijke organisatie.</p>
<p>D66</p> <p>Kan de gemeenteraad de verdiepende studie Bronnenstudie Noord-Veluwe (Haskoning2025) ontvangen?</p>	<p><i>Deze studie is uitgevoerd door de provincie, op dit moment wordt onderzocht of dit gedeeld kan worden</i> <i>* De griffie heeft naar aanleiding van een ontvangen e-mail deze aanvulling opgenomen.</i></p>
<p>D66</p> <p>In de oplegnotitie staat dat iedere gemeente eind 2026 een Warmteprogramma moet vaststellen. Dat is uitgesteld naar eind 2027. Kan dit aangepast worden?</p>	<p>Dit is aangepast.</p>
<p>D66</p> <p>Wat is de status van de input van de commissie? Er kan geen amendement ingediend worden. Hoe en wanneer wordt de input van de commissie verwerkt? Voor of na ter inzagelegging?...</p>	<p>In november is de commissie uitvoerig meegenomen aan de voorkant van dit proces, zoals dit geldt voor alle geconsulteerde partijen die er betrokken waren. Deze informatie is toegevoegd in het participatieverslag. Uiteindelijk is het na de terinzage legging de verantwoordelijkheid van het college om het warmteprogramma ook daadwerkelijk vast te stellen.</p>
<p>PRO</p> <p>Functie 1: Gebiedsgerichte oplossingen met daaraan een termijn gekoppeld. Bij de gebiedsgerichte oplossingen vragen wij aandacht voor dat inderdaad iedereen mee kan doen. Door subsidies en door samenwerking Wij zouden ook collectieve inkoopacties willen waarbij per gebied kansen geboden worden om mee te doen aan gunstige collectieve afspraken, bijvoorbeeld van het kopen van warmtepompen. In geval van netcongestie moet duidelijkheid geboden worden op welke termijn deze opgelost wordt. Samenwerking met de netbeheerder is daarom cruciaal. Vraag: Hoe ziet het college deze samenwerking precies voor zich, ook ten opzichte van een potentiële aansluitstop in onze regio?</p>	<p>In het voortraject is er uitvoerig overleg geweest met Liander juist ook omdat er veel all-electric oplossingen nodig zijn in Hattem. De uitvoeringsagenda die hierna moet worden opgesteld zal in nauwe samenwerking gedaan worden met Liander. In het vervolgproces zal ook monitoring nader worden bekeken en of het mogelijk is resultaten voor Hattem inzichtelijk te maken.</p>

PRO	<p>Functie 2: Biedt handelingsperspectief aan bewoners, gebouweigenaren en professionele stakeholders. We willen dat bewoners zo laagdrempelig mogelijk meegenomen worden in de warmtetransitie. Daarom wordt het tijd dat inwoners weer bij een lokaal duurzaamheidsloket terecht kunnen. Vraag: Wanneer komt dit duurzaamheidsloket? Voor ons is dat de plek waar inwoners en stakeholders antwoorden kunnen krijgen op hun vragen. Bijvoorbeeld over het aan: vragen van de ISDE-subsidie voor isolatie en warmtepompen. Wat ons betreft kan de gemeente daar ook een rol in spelen, want gemeenten kunnen deze aanvraag bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ook faciliteren voor inwoners. Eventueel zal dit ook via de bibliotheek of Op KOERS kunnen worden aangeboden.</p>	<p>Per 1 juni hebben wij een samenwerking met Duurzaam Bouwloket voor het wegzetten van de subsidie SPUK-Lai. Ook zijn wij met een partij in overleg over het onderbrengen van onze energiecoaches en het aanbieden van energieadviseurs. Inwoners kunnen al langere tijd energiecoachingsgesprekken aanvragen via onze eigen website, ook kunnen zij daar terecht voor informatie en in geval van vragen mailen met duurzaamheid@hattem.nl.</p>
PRO	<p>Functie 3: Bouwt voort op eerdere onderzoeken en zorgt voor duidelijke vervolgstappen. Vraag: In hoeverre sluit dit programma aan op de nieuwe energievisie van de "Kop van de Veluwe", die dit jaar waarschijnlijk wordt opgesteld? Er zijn gemeentes met succesverhalen. Hierop moet dit programma voortborduren. Als Hattem hoeven we niet het wiel opnieuw uit te vinden. We kunnen nog beter gebruikmaken van kennis die elders is opgedaan.</p>	<p>In de Kop van de Veluwe wordt intensief en integraal samengewerkt aan een energieperspectief. Afzonderlijke (buur)gemeenten zijn hierin vertegenwoordigd, en bestaande kennis en onderzoeken worden gedeeld en als input gebruikt in de samenwerking en bij het opstellen van het perspectief. Ook Hattem draagt hieraan bij. In dit perspectief worden alle ontwikkelingen en beleidsdocumenten die impact hebben op-, of afhankelijk zijn van energie, in samenhang bekeken. Het Hattemse Warmteprogramma is één van die ontwikkelingen. Nu is nog niet volledig te overzien hoe alle ontwikkelingen op elkaar ingrijpen en wat de grenzen / (on)moelijkheden zijn.</p>
PRO	<p>Functie 4: Maakt de voortgang van de lokale warmtetransitie inzichtelijk. De voortgang willen wij ook goed inzichtelijk hebben. Een jaarlijkse voortgangsrapportage op hoofdlijnen vinden wij wenselijk. Wat ons betreft een oproep aan de agendacommissie om dat te agenderen. Naast een jaarlijkse voortgangsrapportage kan er dan 1x in de 5 jaar een echte update van het programma gemaakt worden. Vraag: Wat doet de gemeente als de voortgang onvoldoende is? Gaat de gemeente dan ingrijpen? In dat kader zijn we benieuwd waarom het college niet meer wil doen met de aanwijsbevoegdheid. Hier doet de gemeente nu nog niets mee terwijl dit wel een optie is om de transitie in bepaalde wijken te versnellen. Als je het tijdig aangeeft, zal het proces versnellen. Want vanaf het moment dat je deze tool in gaat zetten, duurt het gemiddeld nog 8 jaar voordat e.e.a. werkt.</p>	<p>Jaarlijkse zal er een update gaan komen over programma duurzaamheid. Het monitoren op het warmteprogramma is daarbij een onderdeel. Mochten de resultaten daarvan tegenvallen (dus bijvoorbeeld te weinig afkoppelingen van gas) dan kan er jaarlijks worden besloten daar extra op in te zetten (bijvoorbeeld door extra in te zetten op collectieve acties voor verduurzaming via het HIP, en actief in te spelen op de informatievoorziening richting inwoners)</p>
PRO	<p>Functie 5: Signaleert uitdagingen en geeft een doorkijk naar mogelijke oplossingen. Hier zijn wij het helemaal mee eens en dit punt verdient ook nog echt aandacht in het programma. In het programma komt de zorg naar voren over de organisatiecapaciteit. Vraag: In hoeverre staat dat het succes in de weg en wie heeft uiteindelijk verantwoordelijkheid?</p>	<p>In de uitvoeringsagenda zal worden toegelicht welke personele inzet er nodig is om de het programma tot uitvoer te brengen. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente zelf.</p>
PRO	<p>We zijn uiteraard ook benieuwd naar de financiën. Vraag: Welk budget is er geregeld? In het programma wordt gesproken over eventueel aanvullende landelijke of provinciale subsidies. Zijn deze al in beeld?</p>	<p>Voor de jaren 2027-2029 is er jaarlijks een bedrag gereserveerd van 15.000 vanuit de vaste dekking klimaatbeleid. Dit is voor uitvoer en monitoring. Verder zal er gebruik gemaakt moeten worden van landelijke beschikbare middelen voor bijvoorbeeld het inhuren van een projectleider die aan het team zal worden toegevoegd.</p>
PRO	<p>Vraag: Hoe gaan we dit allemaal organiseren met de beperkte capaciteit die we als kleine gemeente hebben, zonder dat de uitvoering vastloopt?</p>	<p>Zie antwoord op vraag 18.</p>
CDA	<p>Is meer diversifiëring en vooruitstrevendheid mogelijk met meer kansen voor bewonersinitiatief (zoals in Zwolle)?</p>	<p>Het warmteprogramma is geschreven binnen de kaders van wat (financieel) haalbaar en passend is voor Hattem. Wanneer bewonersinitiatieven zich aandienen, dan staan wij daar open voor (naar voorbeeld van green deal). Tijdens de participatie die heeft plaatsgevonden zijn er geen bewoners initiatieven aangedragen.</p>
CDA	<p>Kan Hattem door samenwerking met omliggende (Veluwe) gemeenten meer schaalvoordeel behalen of is een provinciale aanpak onderzocht? Bijvoorbeeld voor groen gas – volgens de PBL analyse 2025 voor Noord-Veluwse gemeenten is klimaatneutraal gas de meest geschikte warmteoplossing, maar is beschikbaarheid beperkt, productie kostbaar en in concurrentie met industrie en mobiliteit.</p>	<p>Er wordt altijd gekeken naar samenwerking met buurgemeenten en bepaalt of dit haalbaar is. Alleen maakt het landelijke karakter dit lastig waarbij in meer verstedelijkt gebied hier soms wel kansen liggen.</p>
CDA	<p>Kunnen kansen voor collectieve oplossingen (incl. opslag) worden opgenomen voor de (inpassing in) nieuwbouwprojecten zoals het Veen, Apeldoornseweg en Enkweg, ook voor omliggende bestaande bouw?</p>	<p>Bij T Veen staat expliciet benoemd dat bij toekomstige ontwikkeling tot woonbuurt gekeken wordt naar mogelijkheden voor collectieve warmte en kansen met omliggende woningen. Koppelkansen worden altijd onderzocht in nieuw te starten projecten voor warmte met de omliggende gebouwde omgeving.</p>
CDA	<p>Kunnen in het plan de kansen opgenomen worden t.a.v. energie/ warmteopslag, zonnepanelen, inclusief het faciliteren van lokale collectieve oplossingen of draagvlak verhogende maatregelen zoals tegemoetkoming in kosten of oplossingen die om gedane investeringen rendabeler te maken, onafhankelijk van WOZ plafonds (de genoemde tegemoetkoming voor minder bedeelde betreft slechts een doelgroep)?</p>	<p>Zonnepanelen en elektriciteitsopslag vallen in principe buiten de scope van het warmteprogramma. Ook voor draagvlak verhogende maatregelen, buiten de bestaande kaders, dienen er in de raad budgettaire keuzes gemaakt te worden.</p>
CDA	<p>Is subsidie van gemeente Hattem aan inwoners onderzocht (als aanvulling op nationale subsidies) en wat Hattem moet stoppen om dit te financieren, evenals andere vormen van (financiële) tegemoetkoming aan de burger op het gebied van vergunningen en het faciliteren wijk/ collectieve oplossingen? Het plan beperkt zich nu tot advies (technisch en over landelijke subsidies), collectieve inkoop, gezamenlijke subsidies en schaalvoordelen.</p>	<p>In speciale gevallen zal een extra bijdrage verschaffen vanuit de gemeente kunnen helpen bij inwoners die bijvoorbeeld niet in aanmerking komen voor het Hattems Isolatie Plan (HIP). Dat zijn de gevallen waarbij de WOZ-waarde van de woning net iets hoger is dan de grens van het HIP maar er te weinig eigen middelen zijn voor isolatiemaatregelen. Mocht dit gewenst zijn dan zal hier extra budget vanuit de begroting moeten worden vrijgemaakt.</p>

CDA	Kunnen no-regret maatregelen worden vermeden (zoals de hybride tussenoplossing in 4 wijken)?	Een no-regret (geen spijt) maatregel is gericht op bijvoorbeeld isolatie of dubbelglas. Met zo een maatregel wordt de bestaande woning altijd verbeterd en het energielabel dus gebracht van bijvoorbeeld D naar C of B. Deze maatregelen moeten altijd eerst worden uitgevoerd voordat er kan worden besloten wat voor een warmteoplossing er wordt gekozen, dus of een hybride warmtepomp of bijvoorbeeld een lucht-water warmtepomp.
CDA	Kunnen kansen worden opgenomen aangaande de woonzone en (buurt)oplossing) Hof van Blom (alleen warmtenet Bongerd is nu genoemd, alwaar de participatie Triada en Hof van Blom noemt)	Per project wordt gekeken wat een passende aanpak is. Dit geldt voor alle buurten/wijken/zones.
CDA	De bewonersavond (24 11-2025) – is door slechts 16 inwoners bezocht. Kan er meer ruchtbaarheid aan worden gegeven? En kan er met de inwoner gesproken worden waarbij deze op de hoogte van de technische en financiële impact voor zijn woning komt?	Voor bewoners is zowel een enquête gehouden en een inloopavond. Aan de enquête via internet hebben 60 bewoners deelgenomen en van deze groep zijn er ook enkele gekomen naar de bewonersavond met 16 bewoners. Als het zover is dat er in buurten meer aan de slag gegaan moet worden zal er meer in detail het gesprek worden aangegaan met de bewoners.
CDA	Kan de koppeling met andere initiatieven expliciet worden opgenomen? D.w.z. Duurzaamheidsprogramma van de gemeente, Energievisie Kop van de Veluwe etc	In het energieperspectief van de Kop van de Veluwe zal de samenhang worden geschetst tussen de meest relevante zaken. Uiteindelijk is het warmteprogramma een onderdeel van een bredere aanpak inzake het energiebeleid.
CDA	Kan het plan aandacht besteden om de volgende punten uit de participatie op te helderen: a. Onderbouwing van "Collectief is beter stuurbaar dan individuele warmtepompen, maar studies wijzen uit dat dit niet haalbaar lijkt voor Hattem."	Dit is een uitgangspunt vanuit Liander. Een collectief systeem is vanuit het elektriciteitsnet gezien beter stuurbaar.
	b. Kan de mogelijke ondersteuning van de gemeente voor kleinschalige collectieve systemen verder worden uitgewerkt, zoals het accommoderen door ruimte te maken in omgevingsplannen en participatie stimuleren bij nieuwe bouwplannen? Bijvoorbeeld de instrumenten en middelen die ter beschikking staan, ook al zijn er nog geen concrete initiatieven.	Het warmteprogramma is primair gericht op de bestaande bouw en niet op nieuwbouw. Voor nieuwe projecten wordt er altijd gekeken naar koppelkansen voor de omgeving.
	c. Volgens Liander zijn er tot 2031 geen grote problemen voorzien op het laagspanningsnet – gebiedsaanpak eind 2034 afgerond. Maar het plan stelt "Vanwege de door Liander verwachte netcongestie op het laagspanningsnet (na 2035)". Hoe zit dit?	Vorig jaar heeft Liander een Handreiking Lokaal Programmeren met de gemeente gedeeld. De handreiking dient om tot besluiten te komen voor de versterking van het elektriciteitsnet en biedt input van Liander op het gemeentelijk warmteprogramma. De handreiking omvat kaarten met de verwachte netbelasting op het laagspanningsnet in buurten voor 2031 en 2035. Voor 2031 worden voor een groot gedeelte van de gemeente geen grootschalige problemen en in sommige buurten de eerste tekenen van spanningsproblemen of elektriciteitstekort verwacht. Voor 2035 worden er voor sommige buurten wel merkbare problemen verwacht in een aantal gebieden. Liander is als stakeholder betrokken in het proces richting opstellen warmteprogramma. De situatie op het net verandert echter snel. Dit betekent dat er wijzigingen kunnen optreden.
CDA	Spouwmuurisolatie is beperkt mogelijk vanwege het ontbreken van een Soortenmanagementplan (SMP)11. Wat is de status hiervan en kan die ook in het plan worden opgenomen/ gekoppeld?	Huidige status: we zijn aan het onderzoeken of een SMP haalbaar is voor Hattem (want kostbaar, zeker de monitoring, en veel wisselvalligheid/onzekerheid in beleid). De tweede fase handreiking is nog niet vastgesteld door de provincie, en dit is juist het gedeelte dat gaat over monitoring en compensatie/mitigatie. Verwachting is dat dit tweede helft 2026 komt. Het kan dus niet worden opgenomen in het warmteprogramma. Uiteraard kan er later wel koppeling plaatsvinden, mits wij een SMP opstellen voor Hattem.